

По-разумно и по-чисто

Да консумираме и произвеждаме
по устойчив начин

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

околна среда

Europe Direct е услуга, предназначена да ви помогне да намерите отговори на въпросите, които си задавате за Европейския съюз.

Единен безплатен номер (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Някои мобилни оператори не разрешават достъп до номера, започващи с 00 800, или могат да таксуват тези обаждания.

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

В края на изданието ще намерите библиографско каре.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2010 г.

ISBN 978-92-79-15752-3

doi:10.2779/29500

© Европейски съюз, 2010 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Printed in Belgium

Отпечатано на рециклирана хартия с присъден знак за екомаркировка на ЕС за графична хартия

(<http://www.ecolabel.eu>)

Съдържание

1. Въведение	3
2. Какво означава устойчиво потребление и производство?	5
3. Какво прави ЕС по въпроса?	7
4. План за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика	9
По-добри продукти	9
По-разумно потребление — пазаруване и устойчивост	11
По-стегнато и по-чисто производство	19
Подкрепа за световни действия	23

1. Въведение

Необходимостта да се живее в рамките на ограничените на околната среда

За да се живее по устойчив начин, природните ресурси на Земята трябва да се използват с темповете, с които могат да бъдат възстановени. Но нашето консуматорско общество упражнява огромен натиск върху планетата.

Следата, която Европа оставя върху околната среда, е сред най-големите на планетата. Ако останалият свят живееше като европейците, за поддържането на живота щяха да са необходими ресурсите на повече от две планети.

Икономическият растеж и развитието на съвременните технологии през последните десетилетия създадоха нови удобства в живота ни. Това доведе до голямо повишаване на търсенето на продукти и услуги, а оттук и до нарастване на нуждата от енергия и ресурси.

Начинът, по който произвеждаме и консумираме, има своя дял в много от днешните проблеми на околната среда, като например глобалното затопляне, замърсяването, изчерпването на природните ресурси и загубата на биоразнообразие.

Въздействията от потреблението ни се проявяват в глобален план — ЕС е зависим от вноса на енергия и природни ресурси и все по-голяма част от консумираните в Европа продукти се произвеждат в други части на света.

Неустойчивите модели на потребление и производство оказват все по-голямо влияние върху природната среда, обществото, икономиката и бизнеса. Необходимо е да живеем по по-устойчив начин. Това означава да правим повече, като влагаме по-малко.

Гражданите на ЕС съставляват по-малко от 10 % от световното население, но консумират половината от световното месопроизводство, една четвърт от произведената в света хартия и 15 % от световната енергия.

Качеството на живота ни, благоденствието и икономическият растеж зависят от това да живеем в рамките на ограниченията на наличните ресурси. За да постигнем това, ние трябва да променим начина, по който проектираме, изработваме, използваме и изхвърляме продуктите. За постигането на тази промяна трябва да бъдат ангажирани всички — отделните хора, домакинствата, бизнесът, местните администрации и националните правителства, както и световната общност.

В тази брошура се обяснява как може да стане промяната. Тя обръща внимание на това как можем да осигурим достатъчно природни ресурси и по-добра околна среда за бъдещите поколения, като бъдем по-разумни, по-чисти и по-ефективни в потреблението на енергия и ресурси.

2. Какво означава устойчиво потребление и производство?

Устойчиво потребление и производство означава по-ефективно използване на природните ресурси и енергията и намаляване на емисиите на парникови газове и на други въздействия върху околната среда. Всичко се свежда до това продуктите и услугите да се произвеждат и използват по най-безвреден за околната среда начин. Целта е да бъдат задоволени основните ни нужди от стоки и услуги, като същевременно се повишава качеството на живот и също така се гарантира оставането на достатъчно ресурси за бъдещите поколения.

Устойчивото потребление касае стила ни на живот, навичките ни при пазаруване и как потребяваме и изхвърляме продуктите и как използваме услугите. Устойчивото производство се фокусира върху намаляване на въздействието на производствените процеси върху околната среда и разработването на по-добри продукти.

Ресурсната и енергийна ефективност са основата на бъдещата конкурентоспособност на Европа. Устойчивото потребление и производство увеличава максимално потенциала на бизнеса да превръща предизвикателствата в сферата на околната среда в икономически възможности, осигурявайки същевременно по-голяма изгода за потребителите.

Домакинствата, стоките за домакинствата, храната и пътуванията, взети заедно, са причина за между 70 и 80 % от всички въздействия върху околната среда, от замърсяванията и емисиите на парникови газове до използването и негативното влияние върху земята.

3. Какво прави ЕС по въпроса?

Много може да бъде направено, за да станат потреблението и производството в Европа по-устойчиви без допълнителни разходи, но с ползи за фирмите и домакинствата.

Европейският съюз и неговите държави членки съзнават, че е от съществена важност да се премине към по-устойчива икономика и начин на живот, и предприемат действия в тази посока. През юли 2008 г. Европейската комисия представи план за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика.

Планът има за цел да подобри цялостните характеристики на продуктите по отношение на въздействието им върху околната среда през целия им жизнен цикъл, да насърчава и стимулира търсенето на по-добри продукти и производствени технологии и да помага на потребителите да правят по-добър избор. Също така той се стреми да насърчава промишления сектор в ЕС да се възползва от възможностите за иновации, за да запази лидерската си роля в областта на грижата за околната среда.

Планът за действие се основава на съществуващите подходи, като например законодателството в областта на техническите характеристики на продукти, използващи енергия, схемите за етикетиране, системите за управление на околната среда и стимулите за граждани и обществени институции за закупуване на продукти, съобразени с околната среда. Той допълва тези мерки и предвижда нови в случаите, където съществуват пропуски, за да се получи единно действие по един интегриран начин. Освен това в него се проучват възможностите за насърчаване на устойчивото производство и потребление в международен план.

Мерките на ЕС в областта на устойчивото потребление и производство се съсредоточават върху четири главни цели: по-добри продукти, по-разумно потребление, по-стегнато и по-чисто производство и подкрепа за усилията в световен план.

http://ec.europa.eu/environment/eussd/escp_en.htm

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/environment-action-plan/index_en.htm

4. План за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика

По-добри продукти

Много от продуктите, които купуваме и ежедневно използваме, имат значително въздействие върху околната среда — като се започне от материалите, които се използват за производството им, и се стигне до енергията, необходима за употребата им, и отпадъците, които образуват след като излязат от употреба.

За да се запази устойчивостта в съвременното общество в дългосрочен план, за допустима норма трябва да се приемат продуктите, които най-малко вредят на околната среда.

Проектиране с енергийна и ресурсна ефективност

Първата важна стъпка е постепенното спиране от производство на продукти, които използват прекомерно енергия и природни ресурси или съдържат опасни вещества, или отделят вредни емисии. Следващата стъпка е да се насърчават енергийно- и ресурсноефективните продукти с добри екологични характеристики. Това означава да се започне още на фазата на проектирането. Преценява се, че на този етап се определят 80 % от всички въздействия върху околната среда, свързани с продукта.

През 2005 г. ЕС прие закон, за да накара производителите да обърнат внимание върху потреблението на енергия и други аспекти на околната среда още по време на проектирането и разработването на даден продукт.

Съгласно Директивата за екодизайна на продукти, свързани с енергопотреблението, специфични за продукта мерки могат да определят изисквания по отношение на характеристиките за голям диапазон от битови уреди, които използват голямо количество енергия, като например бойлери, водонагреватели, компютри или телевизори. Продукти, които не отговарят на тези изисквания, не могат да се предлагат на европейския пазар.

Въпреки че главното предназначение на тази директива е намаляване на енергопотреблението, тя налага задължение за включване на целия жизнен цикъл на уредите. Това позволява да се вземат под внимание аспектите на околната среда, като например използването на материали, потреблението на вода, вредните емисии, въпроси, свързани с отпадъците и възможността за рециклиране.

Планът за действие разширява обхвата на директивата като включва продукти, свързани с енергопотреблението. Той обхваща продукти, които не консумират енергия по време на употребата им, но оказват пряко въздействие върху енергопотреблението, като например уреди, използващи вода, или прозорци. Например икономичните кранове за вода и душеве могат да намалят консумацията на вода и по този начин да намалят количеството енергия, използвана за загряване на водата, като така се пестят средства и ресурси. По силата на разширената директива за тези продукти могат да се определят също и задължителни минимални стандарти.

Освен минималните изисквания преразгледаната директива за екодизайн ще дефинира

също и доброволни еталонни показатели за екологични характеристики. Например когато определени бойлери намаляват енергопотреблението повече от другите сходни на тях уреди, нормата за тези бойлери следва да служи като еталонен показател за цялата промишленост. Изискванията и еталонните показатели ще се преразглеждат периодично, за да отразяват развитието в технологиите.

През 2012 г. Комисията ще направи преглед на ефективността на разширената директива за екодизайн и ще прецени дали тя трябва да се прилага за всички продукти. Тогава ще бъде преразгледан също и планът за действие.

http://ec.europa.eu/enterprise/eco_design/index_en.htm

Последователност на данни и методи

Последователността и надеждността на методите и данните са от голямо значение за хората, определящи политическите решения, и за бизнеса при оценяването на цялостните екологични характеристики на продуктите и за проследяване на напредъка в тази област. Европейската комисия е в процес на определяне на методи с гарантирано качество за оценка на екологичните характеристики на продуктите за целия им жизнен цикъл. Те ще бъдат поместени в наръчник за промишления сектор и търговията.

По-разумно потребление — пазаруване и устойчивост и устойчивост

4

Потребителите могат да играят важна роля за опазването на околната среда чрез избора на продуктите, които купуват. Купуването на „зелени“ продукти е по-лесно, отколкото ви се струва. Съществуват редица системи за етикетирание в помощ на потребителите, които дават информация за екологичните характеристики на определени продукти. Докато законодателството на ЕС, като например Директивата за екодизайна, осигурява техническите подобрения в продуктите, етикетирането спомага за предоставяне на важна информация за потребителите, за да бъде техният избор информиран.

Търсете етикетите

Директивата на ЕС за енергийното етикетирание вече изисква от производителите и търговците да предоставят на потребителите етикети, указващи енергопотреблението на домакинските уреди, като например перални или съдомиялни машини.

Планът за действие разширява изискването за етикетирание за по-широк кръг от продукти, включително за използващи енергия и свързани с енергопотребление продукти. Това ще донесе множество ползи. Например етикетите, указващи изолационните характеристики на прозорци, могат да позволят на потребителите не само да изберат по-качествени прозорци, когато правят ремонт в дома си, но и да спестят от сметките за енергия.

Друг лесен начин за обществените и частни потребители да изберат най-благоприятните за околната среда продукти на пазара е да се търси екомаркировката на ЕС, която лесно се разпознава по цветето, избрано за нейно лого. Маркировката отчита основните въздействия на продукта върху околната среда, както и функционалните му екологични характеристики. Само стоките с най-слабо въздействие върху околната среда (около 10—20 % от продуктите) ще могат да отговорят на критериите за екомаркировка на ЕС. Понастоящем в обхвата на екомаркировката на ЕС попадат почистващи препарати, уреди, хартиени продукти, облекло, домакински и градински продукти, смазочни материали и услуги, като например настаняване в туризма.

Планът за действие на ЕС е в подкрепа на екомаркировката на ЕС, като разширява броя на обхванатите продукти и услуги и се фокусира върху тези, които имат най-голямо негативно влияние върху околната среда и са с най-голям потенциал за подобрение. Този по-широк обхват включва възможността за разработване на критерии за храни и напитки. В преработения си вариант екомаркировката на ЕС ще намали също и бюрократичните спънки и ще опрости критериите за фирмите, които кандидатстват за този етикет.

„Зелени“ покупки-продажби

Ако искаме да променим потребителските си навици, трябва да знаем къде и как да купуваме благоприятни за околната среда продукти. Като ключови посредници между потребители и производители търговците притежават огромна сила да повишават информираността и да влияят на избора при пазаруване, като предлагат на рафтовете си по-устойчиви алтернативи.

Търговците все повече осъзнават устойчивостта като важна възможност за разрастване на търговията, за повишаване на конкурентоспособността и за нововъведения. Въпреки това в сектора на търговията и снабдяването са необходими по-големи усилия в подкрепа на по-устойчивите продукти и за по-добро информиране на потребителите. Например те могат да предлагат по-устойчиви продукти от дървен материал, да насърчават покупката на енергоспестяващи електрически крушки и да намалят следите, които самите те оставят върху околната среда.

За да подпомогне това, Европейската комисия създаде търговски форум, в който участват редица други заинтересовани страни, включително производители, както и организации на потребители и други неправителствени организации.

Целта е да се накарат големите търговци да се ангажират с поредица от амбициозни и кон-

кретни мерки в областта на околната среда, чието изпълнение да бъде редовно наблюдавано. Европейската комисия ще подкрепи също и мерки за повишаване на информираността на потребителите и за подпомагане на купувачите да правят по-устойчив избор.

http://ec.europa.eu/environment/industry/retail/index_en.htm

Освен работата на търговския форум за насърчаване на устойчивите търговски практики се разработват и редица средства за информиране на младите хора и възрастните по въпросите на устойчивите модели на потребление, както и по други въпроси. Те включват ученическият европейски дневник, който се разпространява в училищата в ЕС, както и информационни и образователни средства онлайн, които от ноември 2009 г. включват и модул за устойчивото потребление.

<http://www.dolceta.eu>

http://ec.europa.eu/consumers/empowerment/cons_education_en.htm#diary

Разумно изразходване на обществени средства

Обществените институции в Европа са влиятелни потребители. Всяка година те изразходват 16 % от БВП на ЕС, или около 2000 милиарда евро, за стоки и услуги. Включвайки аспектите на околната среда в своите тържни процедури, обществените институции могат да спестят енергия, вода и ресурси и да намалят отпадъците и замърсяването, и същевременно да получат по своите договори стоки и услуги с най-висока стойност спрямо вложените средства. Тези така наречени „зелени“ обществени поръчки могат да играят важна роля за стимулиране на разработването на нови продукти, на „зелени“ технологии и технологичното обновление.

Европейската комисия предлага до 2010 г. половината от всички тържни процедури в държавите членки на ЕС да бъдат „зелени“. Тази цел е обвързана с определяне на общи критерии за десет приоритетни групи продукти и услуги. Комисията предоставя средства за обучение и ръководство, за да подпомогне обществените институции в прилагането на критериите, които са разработени съвместно с държавите-членки и заинтересованите страни.

Едно проведено наскоро проучване показва, че прилагането на „зелените“ обществени поръчки в десетте приоритетни сектора може да доведе до намаляване на емисиите на CO₂ средно с 25 % и да намали общите разходи в общественото снабдяване с 1 %. Това проучване показва също, че в седемте държави

Десетте приоритетни групи продукти и услуги за „зелени“ обществени поръчки

1. Строителство
2. Храни и кетъринг услуги
3. Транспорт
4. Електричество
5. Канцеларска компютърна техника
6. Текстил
7. Копирна и графична хартия
8. Мебели
9. Препарати и услуги за почистване
10. Градински продукти и градинарски услуги

http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

От порочен към непорочен кръг

Въпреки че информираността по аспектите на околната среда се повишава, за повечето хора е трудно да обвържат своите лични потребителски навици с мащабни въпроси, като например изменението на климата.

Пазарните цени все още не отразяват всички разходи по производството и потреблението на стоките и услугите. Те не отчитат проблемите на околната среда, предизвикани от потреблението и производството, като например промените в климата, свързани с емисиите на парникови газове, загубата на биоразнообразие в резултат на прекомерна експлоатация на природните ресурси и проблемите с човешкото здраве, дължащи се на замърсяването на околната среда.

Често потребителите не избират продукти с по-добри характеристики от гледна точка на целия им жизнен цикъл поради по-висо-

ката им на пръв поглед цена, а в някои случаи и поради непознаване на бъдещото им въздействие и предимствата, които предлагат.

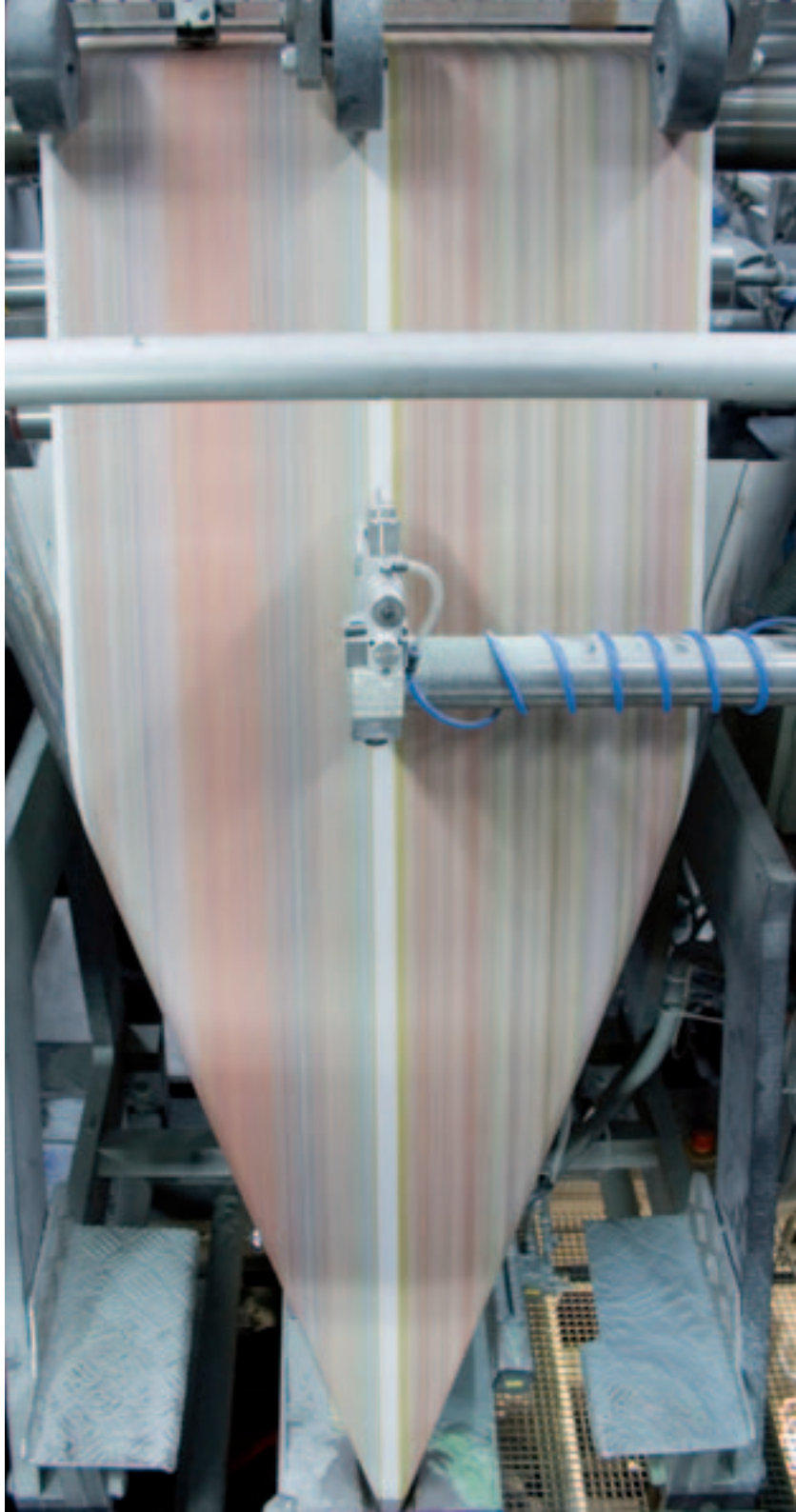
Слабото търсене обаче не поощрява фирмите да инвестират в разработване на продукти, които намаляват отрицателното въздействие върху околната среда, свързано с тяхното производство, употреба и изхвърляне. Продължава технологичният застой и на пазара не винаги присъстват по-добри от гледна точка на аспектите на околната среда продукти и услуги.

Предизвикателството е в превръщането на този порочен кръг в непорочен. Това налага да бъдат подобрени цялостните екологични характеристики на продуктите за целия им жизнен цикъл, да бъде насърчавано и стимулирано търсенето на по-добри продукти и производствени технологии и да бъдат подпомагани потребителите да правят по-добър избор чрез по-добре съгласувано и опростено маркиране.

Жизнен цикъл на продуктите

По-стегнато и по-чисто производство

Нови решения за новите предизвикателства

Политиките на ЕС постигнаха голям успех в осигуряването на по-чисто промишлено производство и в насърчаване използването на по-ефективни процеси, водещи до значително намаляване на замърсяванията и отпадъците и до по-голям дял на рециклираните продукти. Въпреки това е нужна още работа за насърчаване на ефективното използване на материалите и включване на най-новите технологии в основния производствен поток.

Подобряването на ресурсната ефективност намалява зависимостта от суровини, насърчава оптималната употреба на ресурси и рециклирането и може значително да намали текущите разходи на предприятията.

През последните десет години производителността на ресурсите — създадената икономическа стойност за единица използван ресурс — в ЕС се подобрява годишно с 2,2 %, което в голяма степен се дължи на подобрения в ефективността и на растящата роля на услугите в икономиката. По силата на плана за действие в процес на разработване са допълнителни инструменти за наблюдение и сравнителен контрол на ресурсната ефективност.

„Зелените“ технологии, съобразени с околната среда и ресурсноефективни технологии, играят важна роля за опазването на околната среда и за по-ефективното използване на ресурсите в Европа. Дейности в тази област се изпълняват с плана за действие на ЕС за екологични технологии (ETAP). Екоиндустрията е един от най-бързо развиващите се сектори на икономиката на ЕС и област, в която Европа е световен лидер. Европа държи дял от приблизително една трета от световния пазар на екотехнологии, който според прогнозите към 2020 г. ще възлиза на стойност над 2200 милиарда евро.

Тази индустрия осигурява решения за измерване, предотвратяване и коригиране на нанесени екологични щети на водите, въздуха и почвата, както и за проблеми във връзка с отпадъците, шума и увреждането на екосистемите. Тук се включват сектори като управление на отпадъците и на отпадъчните води, възобновяеми енергийни източници, екологични консултации, замърсяване на въздуха и устойчиво строителство.

Един от начините да се измерва степента на технологично обновление е да се разгледа броят на регистрираните патенти. Броят на

4

патентите за екоиновации в ЕС се увеличават и държавите членки с най-добри показатели присъждат по 3,5 патента на всеки 1 милиард евро от БВП. Като част от една по-широкообхватна политика на ЕС в областта на иновациите ще бъдат разработени инструменти за наблюдение на еталонни показатели и за подкрепа на въвеждането на екоиновации в Европейския съюз. Те ще включват индикатори, базирани на патенти, статистически инструменти и годишни проучвания.

Европейската комисия извършва проучване за установяване на главните пречки пред развитието на екоиндустрията. То ще изследва административната тежест и препятствията при финансиране на иновации. Целта е да се подпомогне растежът на екоиндустрията чрез създаване на благоприятна за бизнеса регулаторна среда и проучване потенциала за други сектори, като например информационните и комуникационни технологии.

http://ec.europa.eu/environment/etap/index_en.html

Проверка на екологичните характеристики на новите технологии

Потенциалът на екоиновациите за разрешаване на проблемите в околната среда остава в голяма степен неразгърнат. Една от главните причини за това е липсата на надеждна информация за функционалните характеристики.

Комисията предлага в целия ЕС да бъде създадена схема за проверка на екологичните технологии, която да осигурява проверка от трета страна на екологичните характеристики на нови технологии. Тя ще бъде доброволна и частично ще се самофинансира, като се използват съществуващи институции и експертен опит в държавите членки.

Схемата е предназначена за малки и средни предприятия, които нямат ресурси или капацитет да докажат функционалните характеристики на нови екотехнологии и по този начин да привлекат първоначални инвеститори и клиенти.

По тази схема проверката ще се базира на твърдения на участници в разработването на технологията, а резултатите — под формата на утвърдителна декларация — ще се оповестяват публично.

Впрягане на целия „зелен“ потенциал на промишлеността

Един от начините организациите да подобрят своята ефективност е чрез системите за управление на околната среда, като например Схемата за екологично управление и одит (EMAS) на ЕС. Това е доброволна система, която подпомага оптимизацията на производството и работните процеси и по-ефективното използване на ресурси.

Схемата предлага големи ползи за тези, които се ангажират с опазването на околната среда и постоянно подобряват начина си на работа.

Организациите могат да намалят разходите си като намалят потреблението на ресурси, като например енергия и вода, и сведат до минимум използваните материали и отпадъците от тях. Участниците в схемата отчитат значителен спад на емисиите на парникови газове чрез промени в производствените си системи и работните процеси.

Комисията преразглежда схемата, за да стане тя по-привлекателна за организациите, особено за малките и средните предприятия, като намали разходите и административната тежест.

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

Помощ за малки и средни предприятия

Малките и средните предприятия (МСП) са гръбнакът на икономиката на Европа и съставляват 99 % от целия бизнес, като в тях работят повече от 100 милиона души. Но за много МСП е трудно да се възползват напълно от бизнес възможностите, които предлага разумното управление на околната среда. Причините за това включват липсата на информация, недостатъчно експертен опит и знания, както и недостиг на финансови и човешки

ресурси. Европейската комисия съзнава пред какъв натиск е изправен дребният бизнес и предприема действия за подпомагането му. Тя предлага подкрепа за МСП чрез редица инициативи, включително Програмата за подпомагане на спазването на екологичните стандарти (ЕСАР). Тя има за цел да подобри екологичните характеристики на МСП като спомага за въвеждането на лесни за прилагане схеми за управление на околната среда, повишава предлаганите по места експертни знания и опит и осигурява целево финансиране и информация. Организациите, които подкрепят МСП, включително мрежата Enterprise Europe на Комисията, са ключови партньори в изпълнението на програмата и активно насърчават МСП да въвеждат благоприятни за околната среда и енергийноефективни решения. Действията за постигане на това включват разработването на съдържание за програми за обучение и предоставянето на съобразено с индивидуалните нужди ноу-хау за икономии на енергия и съобразяване с изискванията за околната среда. Това ще допълни подкрепата, оказвана на МСП чрез Програмата за конкурентоспособност и иновации на ЕС, която подкрепя екоиновационни дейности, осигурява по-добър достъп до финансиране и насърчава конкурентоспособността на европейския бизнес.

<http://ec.europa.eu/environment/sme/>

http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm

Подкрепа за световни действия

Подкрепа за световни действия

Разпространяване на добри практики на световно равнище

През последните години значително нарасна обемът на внасяните в Европа потребителски стоки и промишлени доставки. Това означава, че отрицателните последици за околната среда от нашето потребление са факт не само у нас, но и в страни по целия свят, които произвеждат стоките, които ние използваме. Често тези стоки се произвеждат в развиващите се страни, които най-малко са в състояние да се справят с увеличаващия се натиск върху околната среда.

Много от тези страни производители отбелязват ръст както на икономиката, така и на броя на населението. С увеличаване на благоденствието им световното търсене на ресурси и енергия също се увеличава. Политиките за устойчиво потребление и производство пред-

лагат ресурсноефективна алтернатива за дългосрочно развитие. За да постигне това ЕС работи в тясно сътрудничество с други страни за насърчаване преминаването към нисковъглеродни и ресурсноефективни икономически дейности в международен план.

Това включва силно ангажиране с Процеса от Маракеш, който помага на страни и райони по целия свят да разработват програми и политики за устойчиво потребление и производство. Също така ЕС представлява Европейския регион в Консултативния комитет на Процеса от Маракеш, който консултира при изготвянето на проект на 10-годишна рамкова програма за обвързването на тези инициативи. Планът за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика на ЕС е важен принос като регионален план за действие както за Процеса от Маракеш, така и за 10-годишната рамкова програма.

4

Промяна към устойчивост

В отговор на нуждата от по-чиста и по-енергийно ефективна промишленост в Азия Европейската комисия пусна в ход програмата SWITCH-Asia. Програмата е насочена към малките и средните предприятия и насърчава използването на благоприятни за околната среда технологии и практики, както и промяната в моделите на потребление в посока към продукти и услуги, които нанасят по-малко щети. Тя допринася за борбата с бедността както пряко, чрез повишаване на заетостта и доходите (в резултат на увеличеното производство и по-високата конкурентоспособност), така и косвено, чрез подобряване на условията на живот (посредством намаляване на замърсяванията на водите и въздуха и замърсяването с отпадъци).

Освен това Европейската комисия подкрепя национални кръгли маси за устойчиво потреб-

ление и производство с обмен на опит и най-добри практики. Кръгли маси вече се провеждаха в Китай, Индия и Южна Африка.

По-нататъшни усилия целят да насърчат разработването и разпространението на нисковъглеродни технологии и благоприятни за околната среда продукти и услуги. ЕС продължава да полага усилия за премахване на митата за такива стоки и услуги в рамките на търговската политика и диалога с промишлеността. Въвеждането на международни стандарти за екологичната и енергийната ефективност е ключът към развитието на пазари за по-устойчиви продукти и може да създаде нови възможности за екоиновационните компании.

http://ec.europa.eu/europeaid/where/asia/regional-cooperation/environment/switch_en.htm

<http://esa.un.org/marrakechprocess/>

Политика, основана на науката

Международният научен панел за устойчиво управление на ресурсите е научна организация, създадена през 2007 г. от Европейската комисия и Програмата за околна среда на Обединените нации с цел да извърши независима оценка на въздействието

върху околната среда на експлоатацията на ресурсите за цялата продължителност на жизнения цикъл на продуктите и да дава предложения за намаляването на това въздействие. Научният панел консултира правителства и организации и осигурява важна база от знания в подкрепа на формулирането на политики за устойчиво потребление и производство. Негова цел е повишаването на ресурсната ефективност в световен мащаб и като крайна цел — прекъсването на връзката между икономическия растеж и увреждането на околната среда.

Десет начина да намалите следите, които оставяте върху околната среда

Избирайте продукти, които са с по-малко опаковка, и когато е възможно, купувайте в опаковки за многократна употреба — така ще намалите генерирането на отпадъци и енергопотреблението.

Пестете енергията. Изключвайте светлината и уредите и изваждайте зарядните устройства от контактите, когато не ги използвате.

Мислете, когато пазарувате. Изхвърлянето на храна е загуба на енергия, ресурси и средства. Купувайте само това, което ви е необходимо, и проверявайте срока на годност.

Проверявайте етикетите. Екомаркировката на ЕС, която се разпознава по знака с цветето, указва най-благоприятните за околната среда продукти и услуги, от бои до къмпинги. Преди да купите електрически или електронен уред, проверете енергийната маркировка на ЕС, която показва какво е енергопотреблението му.

Направете си екопочивка. Все повече туристически фирми предлагат по-устойчиви алтернативи, при които се намалява въздействието върху околната среда на нощувките или пътуването, или ви се дава възможност да допринесете в положителна посока за подобряване на околната среда.

Консумирайте сезонна храна. Купувайте и яжте плодове и зеленчуци от местни производители в сезона, в който обичайно зреят. С това се избягва изразходването на енергия и ресурси за транспорт на стоките на дълги разстояния или за интензивно производство в оранжерии.

Яжте по-малко месо. Производството на месо е много по-ресурсноинтензивно и има много по-голямо въздействие върху околната среда от останалите храни и затова отпадането на известни количества месо от храната ви може да има значение.

Преминете към „зелено“ електричество. В повечето страни вече има енергийни компании, които могат да доставят за дома или работното ви място електричество от възобновяеми енергийни източници. Ако искате да направите още една крачка, можете сами да си произвеждате електроенергия у дома с вятърна турбина, слънчеви панели или фотоволтаични клетки. Много местни администрации предлагат финансови стимули за „микропроизводството“ на електричество.

Използвайте алтернативни възможности на придвижването с кола. Помогнете за облекчаване на пътното движение и за намаляване на замърсяванията на въздуха от сухопътния транспорт, като ползвате обществен транспорт, велосипед или ходите пеша.

Ползвайте водата внимателно. Не оставяйте крана да тече, докато миете зъбите си, защото така се прახосва ценна питейна вода.

Европейска комисия

**По-разумно и по-чисто
Да консумираме и произвеждаме по устойчив начин**

2010 г. — 25 стр. — 21 × 21 см

ISBN 978-92-79-15752-3

КН-81-08-182-ВГ-С

Служба за публикации

ISBN 978-92-79-15752-3

9 789279 157523